

AZ INTERJÚT DR. SZABÓ RITA KÉSZÍTETTE

Munkahelyi balesetek és munkavédelem az egészségügyben

Bár minden munkáltató és munkavállaló azt szeretné, hogy ne történjen baleset a munkavégzés során, ez még a szabályok betartása mellett is számos esetben elkerülhetetlen. Természetesen mindkét fél részéről törekedni kell a prevencióra, a megelőző előírások betartására és betartatására. Amennyiben mégis megtörténik a baleset, fontos tudni, hogyan kell eljárnia a munkáltatónak. Mindezekről Mitró Gergely, a Magyar Mérnöki Kamaránál bejegyzett munkabiztonsági szakértő, kórház- és orvostechnikai szakmérnök tájékoztatja olvasóinkat.

Mit nevezhetünk munkahelyi balesetnek?

A munkabaleset az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől, időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül. A **munkavégzéssel összefüggésben következik be** a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett, munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi vagy a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás, közcélú munka végzése vagy egyes társadalombiztosítási ellátások stb. igénybevétele során éri, munkába vagy onnan lakására (szállására) menet közben szenved el (úti baleset). Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Melyek a leggyakoribb munkahelyi balesetek az egészségügyben? Van-e különbség kórház, szakrendelő és alapellátási intézmény között?

Először a második kérdésre válaszolok, mert azzal bevezetem az első kérdésre is a választ. Igen, van különbség a tekintetben, hogy az adott intézmény kórház, szakrendelő házi- vagy fogorvosi rendelő. Viszont a kórházak esetében sokkal összetettebbek és gyakoribbak a munkabalesetet okozó kockázatok (például a betegek mozgatása, kézi

anyagmozgatás, elcsúszások, betegek által okozott fizikai sérülések), mint egy szakrendelőben. A kérdés ugyan a munkahelyi balesetre vonatkozik, de szeretném megemlíteni, hogy hosszú távú káros pszichés hatások, röntgen- és mágneses sugárzások foglalkozási megbetegedést okozhatnak, ami a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett heveny és idült, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás. Ez egyrészt a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló fizikai, kémiai, biológiai, pszichoszociális és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza, másrészt a munkavállaló optimálisnál kisebb vagy nagyobb igénybevételenek a következménye. Összességében azonban elmondható, hogy az egészségügyben a leggyakoribb munkahelyi baleset a **tűszúrásos sérülés**, amely első hangzásra talán nem tűnik „komolyabb” sérülésnek, mert általában nem jár keresőképtelenséggel, de ha nem kezelik azonnal, a fizikai sérülés mellett akár súlyos fertőzést is okozhat. Továbbá nemcsak az orvosok, az egészségügyi szakdolgozók és a laboratóriumi dolgozók körében jelent veszélyt, hanem kórházakban az üzemeltetés területén is, beleértve a betegszállítást, a takarítást és a veszélyes hulladékok kezelését.

Baleset esetén – prioritási sorrendben – kinek milyen teendői vannak?

Amennyiben bekövetkezik a munkabaleset, egyszerre több teendőnek kell érvényesülnie egy időben, vagy szorosan egymást követően. Ennek ér-

dekében munkabaleset esetén az észlelő (tanú), ha egyedül tartózkodik a helyszínen, igyekezzen segítséget kérni, hogy a szükséges teendők megvalósuljanak. Az **elsősegélynyújtás** állampolgári kötelezettség. Ez azonban nagy felelősséggel is jár, mert aki a legalapvetőbb elsősegélynyújtási ismeretekkel sem rendelkezik, jó szándékú segítségnyújtásával súlyosbíthatja a sérült állapotát. Elsősegélynyújtást tehát az végezhet – a tőle elvárható mértékig –, aki az alapvető ismeretekkel és a kellő önfegyelmekkel rendelkezik. Indokolt esetben azonban értesíteni kell a Mentőszolgálatot. A sérült, illetőleg a balesetet észlelő személy köteles azt a **munkát közvetlenül irányító személynek haladéktalanul jelenteni**. A munkavédelmi törvény nem köti a jelentési kötelezettséget semmiféle jogviszonyhoz vagy kapcsolathoz. Aki a balesetet észlelte, köteles jelenteni, fogadására pedig a munkát irányító kötelezett. A **munkáltató** minden munkaképtelenséget okozó balesetet köteles

haladéktalanul kivizsgálni és a vizsgálat megállapításait olyan részletesen rögzíteni, hogy alkalmas legyen a baleset okainak feltárására, vita esetén pedig a **tényállás tisztázására**. A jogszabály nem határozza meg a tény- és adatrögzítés módját, de példálózva jelzi, hogy melyek azok a vizsgálati cselekmények és módszerek (tanúk meghallgatásáról készült jegyzőkönyv, helyszínrajz, fénykép stb.), amelyek alkalmasak a baleset pontos rekonstrukciójára.

Munkáltatóként mit lehet tenni ezek megelőzése érdekében?

A munkáltató kötelessége, hogy minden munkahelyen és műszakban a tevékenység és a munkafolyamatok veszélyességétől, illetve az ott dolgozók számától függően kialakított **elsősegélynyújtó felszerelést vagy mentődobozt**, valamint a munkavállalók közül **kiképzett, elsősegélynyújtásra kijelölt személy jelenlétét** biztosítsa. A munkáltatónak gondoskodnia kell az elhasznált, lejárt, használhatatlan eszközök pótlásáról is.

A megelőzésre és a kockázatok csökkentésére az elsődleges szabályozás és útmutató az **1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről**. Ennek 54. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve a munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében számos követelményt köteles figyelembe venni, beleértve – a teljesség igénye nélkül – a veszélyek elkerülését, a nem elkerülhető veszélyek értékelését, a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdését, a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátását, a munkafolyamatra, a technológiára, a munkaszervezésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására kiterjedő egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítását, valamint az emberi tényező figyelembevételét a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál, különös tekintettel az egyhangú, kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére, a munkaidő beosztására, a munkavégzéssel járó pszichoszociális kockázatok okozta igénybevétel elkerülésére.

Összegezve tehát megállapítható, hogy az egészségügyben a munkabaleset kockázati tényezői rendkívül összetettek és magasak, így kezelésük, minimális szinten tartásuk komplex szakértelmet igényel. Megfelelő intézkedésekkel, elsődlegesen műszaki és gazdasági megoldásokkal, másodlagosan egyéni védelemmel azonban a megfelelő szinten tarthatók. ●